

UNIwersytet
Warszawski

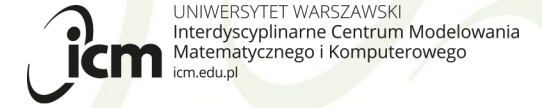

UNIwersytet Warszawski
Interdyscyplinarne Centrum Modelowania
Matematycznego i Komputerowego
icm.edu.pl

Ustawa o otwartych danych

webinarium Platformy Otwartej Nauki

Ustawa o otwartych danych

- wdrożenie Dyrektywy 2019/1024
- weszła w życie w grudniu 2021 r.
- Polityka otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych ze środków publicznych (+18 miesięcy, MEIN)
- uchylene ustawy o ponownym wykorzystaniu ISP (ale przejęcie wielu rozwiązań tamtej ustawy)
- pozostaje w mocy (znowelizowana) ustawa o dostępie do informacji publicznej

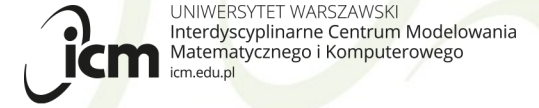
dane badawcze

- informacje sektora publicznego
- utrwalone w postaci elektronicznej
- inne niż publikacje naukowe
- wytworzone lub zgromadzone w ramach działalności naukowej [badania naukowe, prace rozwojowe oraz twórczość artystyczna – p.sz.w.]
- są wykorzystywane jako dowody w procesie badawczym lub służą do weryfikacji poprawności ustaleń i wyników badań

otwarte dane

- informacje sektora publicznego
- udostępniane lub przekazywane w postaci elektronicznej
- bezwarunkowo lub z uwzględnieniem warunków, o których mowa w rozdziale 3
- kompletne, aktualne, w wersji źródłowej
- w otwartym i niezastrzeżonym formacie przeznaczonym do odczytu maszynowego
- przeznaczone do bezpłatnego ponownego wykorzystywania na tych samych zasadach dla każdego użytkownika, bez konieczności potwierdzania tożsamości przez użytkownika

Otwarte dane

Udostępnianie do ponownego wykorzystania jako „otwarte dane” jeżeli to możliwe.

Przy udostępnianiu z użyciem systemów teleinformatycznych obowiązek korzystania z formatów i protokołów określonych w przepisach o informatyzacji (jeżeli to możliwe w formacie do odczytu maszynowego wraz z metadanymi).

Obowiązki w zakresie utrzymania API, gdy p.zob. korzysta z API (dostępność, stabilność, jednolitość sposobu korzystania i standardów, łatwość i utrzymanie przez cały cykl użytkowania)

ISP udostępnia się lub przekazuje w celu ponownego wykorzystywania **bezwarunkowo**, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie.

Prawa autorskie, sui generis, do odmian roślin (**gdy przysługują p.zob.**)

- obligatoryjne (czyt. z poniższego katalogu)
- w szczególności zobowiązując użytkownika do poinformowania o nazwisku, imieniu lub pseudonimie twórcy lub artysty wykonawcy, jeżeli jest znany

Fakultatywne

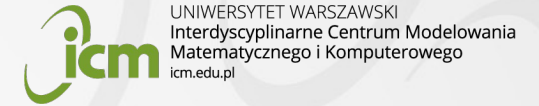
- obowiązek poinformowania o źródle, czasie wytworzenia i pozyskania
- obowiązek poinformowania o przetworzeniu
- zakres odpowiedzialności p.zob. (np. za dostępność, poprawność, aktualność, kompletność lub jakość)
- dane osobowe (ustawa nie precyzuje jakie są tu możliwe „warunki”)

Dodatkowe fakultatywne (muzea, biblioteki, archiwa) – możliwe ograniczenia korzystania

- „w działalności komercyjnej lub na określonych polach eksploatacji, jeżeli dotyczą zbiorów o charakterze martyrologicznym oraz zawierają godło, barwy i hymn Rzeczypospolitej Polskiej, a także herby, reprodukcje orderów, odznaczeń lub odznak honorowych, odznak lub oznak wojskowych bądź innych odznaczeń”
- „w działalności niekomercyjnej, jeżeli są powiązane z obiektami objętymi roszczeniami lub prawami osób trzecich lub niebędącymi własnością podmiotu zobowiązanego”

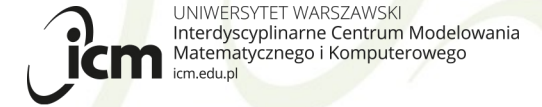
możliwość określania opłat za przygotowanie lub przekazanie w określony sposób, w tym za anonimizację w wysokości poniesionych kosztów

„Warunki”

- „Podmiot zobowiązany może określić warunki ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, stosując standardowe otwarte licencje.”
- „Określone przez podmiot zobowiązany warunki ponownego wykorzystywania są obiektywne, proporcjonalne, niedyskryminacyjne oraz nie ograniczają w sposób nieuzasadniony możliwości ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego.”

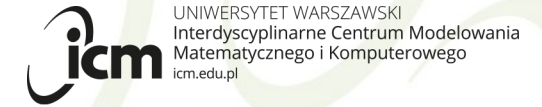
Ograniczenia – cudze prawa „własności intelektualnej”

Prawo do ponownego wykorzystywania podlega ograniczeniu:

- ze względu na tajemnice ustawowe (informacje niejawne), tajemnicę przedsiębiorstwa lub prywatność osoby fizycznej, w tym ochronę danych osobowych
- w zakresie ISP objętych prawami własności przemysłowej
- w zakresie ISP do których prawa autorskie i prawa pokrewne, prawa do baz danych oraz prawa do odmian roślin przysługują podmiotom innym niż podmioty zobowiązane
- będących w posiadaniu ... bibliotek naukowych, ... w przypadku gdy pierwotnym właścicielem autorskich praw majątkowych lub praw pokrewnych były podmioty inne niż podmioty zobowiązane, a czas trwania tych praw nie wygasł;

Zakres zastosowania do instytucji naukowych

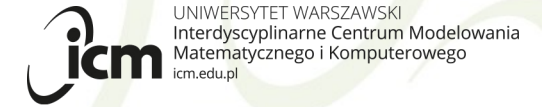

Informacje publiczne w posiadaniu instytucji naukowych generalnie wyłączone spod ustawy, z wyjątkiem:

- danych badawczych
- bibliotek naukowych
- IMiGW
- Państwowego Instytutu Geologicznego
- muzeów prowadzących działalność naukową

chyba że informacje te stanowią informacje publiczne podlegające udostępnianiu w BIP

Dane badawcze - udostępnianie

Dane badawcze będące w posiadaniu instytucji naukowych podlegają bezpłatnie ponownemu wykorzystaniu jeżeli:

- zostały wytworzone lub zgromadzone w ramach działalności naukowej finansowanej ze środków publicznych oraz
- są już publicznie udostępniane w systemie teleinformatycznym podmiotu zobowiązanego, w szczególności w repozytorium instytucjonalnym lub tematycznym

Podmiot zobowiązany, udostępniając te dane, wraz z ich udostępnieniem informuje o braku warunków ponownego wykorzystywania albo określa te warunki.

Możliwe sposoby udostępniania

BIP

portal danych

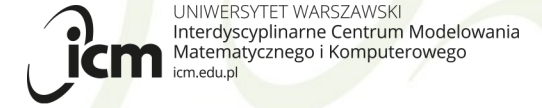
- dawniej: „Centralne repozytorium informacji publicznej”, dane.gov.pl
- ISP o szczególnym znaczeniu dla rozwoju innowacyjności w państwie lub rozwoju społeczeństwa informacyjnego, które ze względu na sposób przechowywania i udostępniania pozwalają na ich ponowne wykorzystywanie

„inny sposób”

- „są już publicznie udostępniane w systemie teleinformatycznym podmiotu zobowiązanego, w szczególności w repozytorium instytucjonalnym lub tematycznym”

na wniosek

Udostępnianie na wniosek

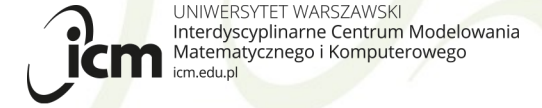
Udostępnianie na wniosek m.in., gdy:

- dane są udostępniane w systemie informatycznym ale nie zostały określone warunki
- będą wykorzystywane na warunkach innych niż określone

Wniosek zawiera m.in. dane wnioskodawcy, określenie celu, formy i formatu danych

14 dni na rozpatrzenie wniosku, można przedłużyć do max. 2 miesięcy licząc od daty złożenia.

Udostępnianie na wniosek

Rezultaty rozpatrzenia wniosku

- przekazanie ISP bez określania warunków
- informacja o braku ISP
- informacja o braku warunków dot. ISP posiadanych przez wnioskodawcę
- złożenie oferty zawierającej warunki lub wysokość opłat, lub alternatywne do wnioskowanego sposoby i formy przekazania (konieczność wyraźnego przyjęcia oferty lub złożenia sprzeciwu w terminie 14 dni)
- decyzja o odmowie

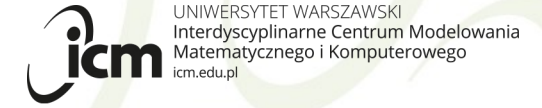
Udostępnianie na wniosek

Decyzja odmowna (katalog w art. 6 ustawy)

- tajemnice ustawowo chronione, tajemnica przedsiębiorstwa
- prywatność osoby fizycznej (ochrona danych osobowych)
- „których wytwarzanie przez podmioty zobowiązane **nie należy do zakresu** ich zadań publicznych określonych prawem”
- depozyty prywatne „o ile ich właściciele **umownie wyłączyli** możliwość ich udostępniania lub przekazywania w całości lub w określonym zakresie”
- prawa własności przemysłowej
- prawa autorskie i pokrewne, bazy danych, prawa do odmian roślin należą do osób trzecich (a w przypadku m.in. zasobów bibliotek naukowych także wtedy, gdy osoby trzecie były pierwotnie uprawnionymi)
- infrastruktura krytyczna
- programy komputerowe (o ile p.zob. nie chce udostępnić)

Udostępnianie na wniosek

W przypadku odmowy ze względu na prawa autorskie i prawa pokrewne, prawa do baz danych lub prawa do odmian roślin przysługujące osobom trzecim, albo w przypadku odmowy ze względu na objęcie informacji sektora publicznego prawami własności przemysłowej podmiot zobowiązany wskazuje uprawniony podmiot, jeżeli jest znany, albo licencjodawcę, od którego podmiot zobowiązany uzyskał dany przedmiot praw.

Obowiązek wskazania uprawnionego nie dotyczy m.in. bibliotek naukowych

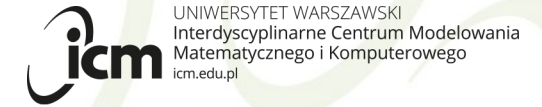
Polityka Otwartego Dostępu: połowa 2022 r.

Program Otwierania Danych:

<https://dane.gov.pl/pl/article/1281,nowy-program-otwierania-danych-na-lata-2021-2027>

- odwołanie do „Kierunków rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce”
- podtrzymanie rekomendacji przyjmowania instytucjonalnych polityk otwartości
- badanie potrzeby aktualizacji zaleceń
- udział Polski w pracach EOSC

Pełnomocnicy otwartości

„Realizowanie działań mających na celu zwiększenie ilości i poprawę jakości informacji sektora publicznego udostępnianych w portalu danych w celu ponownego wykorzystywania”

Stanowisko fakultatywne (poza ministerstwami, KPRM, GUS). Pełnomocnicy ministerialni i KPRM obsługują również jednostki podległe.

Pełnomocnik podlega bezpośrednio kierownikowi jednostki.

Pełnomocnicy otwartości

Przykładowy katalog zadań pełnomocnika:

- pozyskiwanie ISP możliwych do udostępniania w portalu danych
- wspieranie realizatora Programu otwierania danych w wykonywaniu zadań związanych z realizacją programu;
- ocena informacji sektora publicznego, pod względem ich jakości oraz użyteczności, do ich ponownego wykorzystywania,
- monitorowanie jakości i aktualności informacji sektora publicznego oraz metadanych udostępnianych w portalu danych oraz formatów danych,
- współpraca w zakresie poprawy jakości informacji sektora publicznego udostępnianych w portalu danych;
- podnoszenie świadomości pracowników

UNIwersytet
Warszawski

UNIwersytet Warszawski
Interdyscyplinarne Centrum Modelowania
Matematycznego i Komputerowego
icm.edu.pl

Dziękuję za uwagę

k.siewicz@icm.edu.pl